

مروری بر وندالیسم شهری با رویکرد مدیریت شهری

علیرضا منجم^۱

فرهاد رشوند^۲

احمد موبدی^۳

فاطمه رجیبی^۴

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۱/۱۸ تاریخ چاپ: ۱۴۰۲/۰۳/۲۴

چکیده

وندالیسم رفتاری آگاهانه تعمدی و غرض ورزانه است که با اراده و خواست افراد و با سوگیری تخریبی و عمدتاً بدون کسب نفع مادی صورت می‌گیرد؛ انواع محیط‌های ورزشی، توریستی، تاریخی، فرهنگی، آموزشی و شهری می‌تواند مورد هجوم وندال‌ها قرار گیرد. یکی از وجوه مهم وندالیسم، محیطی است که عمل وندالیستی در آن اتفاق می‌افتد به همین منظور آن را در رده جرایم محیطی قرار می‌دهد. وندالیسم شهری می‌تواند مبلمان و تجهیزات شهری و یا خود محیط مصنوع شهری اعم از دیوارها، خیابان‌ها و پل‌ها، پایانه‌ها، ورزشگاه‌ها، بیمارستان‌ها و مدارس حتی فضاهای سبز مثل پارک‌ها و باغچه‌ها باشد. بنابراین جهت شناخت مفهوم وندالیسم شهری در این تحقیق تلاش شده است تا مروری بر وندالیسم شهری داشته باشیم. در این مقاله هدف مروری بر وندالیسم شهری با رویکرد مدیریت شهری با استفاده از روش کتابخانه‌ای است.

واژگان کلیدی

وندالیسم شهری، مدیریت شهری، وندال

۱. کارشناس ارشد تاریخ عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ابهر، ایران.
۲. کارشناسی ارشد مدیریت رسانه، پیام نور تهران غرب، ایران.
۳. کارشناس ارشد مدیریت بازرگانی (بازاریابی)، دانشگاه آزاد اسلامی، قزوین، ایران.
۴. کارشناس حسابداری، مرکز آموزش علمی-کاربردی علوم و فنون، قزوین، ایران.

۱- مقدمه

امروزه پدیده تخریب اموال عمومی، از جنبه های مختلف مورد بررسی قرار می گیرد، روانشناسان به علل روانی و تربیتی آن پرداخته اند، جامعه شناسان این پدیده را نوعی ناهنجاری اجتماعی تعریف می کنند که می تواند ناشی از شکاف طبقات باشد، کارشناسان علوم اقتصادی درصدد برآورد هزینه هایی هستند که بر جامعه وارد می کند و بالاخره مدیران و برنامه ریزان شهری در فکر طراحی و جایگزین کردن وسایلی هستند تا هم انگیزه های رفتارهای وندالیستی را کاهش داده و هم در برابر این قبیل رفتارها از مقاومت و استحکام بیشتری برخوردار باشند. امروزه یکی از مهمترین دغدغه های مدیریت شهری، پیشگیری و مقابله با پدیده شوم وندالیسم یا تخریب اموال عمومی است. وندال ها همچون ویروسی خطرناک بر پیکره شهرها افتاده و زیبایی و طراوت مناظر شهری را با رفتارهای نادرست خود تخریب می نمایند. هر ساله هزینه های هنگفتی در شهرهای جهان مصروف ترمیم، و بازسازی وسایل و متعلقات عمومی شهر می شود که توسط وندال ها از کارایی خارج شده اند (سازمان زیاسازی شهرداری تهران، ۱۳۹۲).

بنابراین اهمیتی که این موضوع دارد آن است که گسترش قارچ گونه وندالیسم شهری علاوه بر آن که می تواند صدمات جبران ناپذیری بر کالبد شهر وارد کند، احساس ناامنی را به شهروندان القاء خواهد کرد و در چنین فضایی مشکلات شهری از جمله عدم مشارکت و بی تفاوتی شهری افزایش می یابند. زیرا ناامنی باعث ایجاد ترس و هراس و دوری افراد جامعه از مشارکت در جنبه های مختلف امور شهری شده و لذا این پدیده می تواند محیط شهری را به مکانی بی روح و خالی از احساس و مشارکت پرشور برای شهروندان تبدیل نماید. بنابراین نیاز به مدیریت در این حوزه ضرورت پیدا میکند. این مقاله به روش کتابخانه ای مروری بر وندالیسم شهری با رویکرد مدیریت شهری میپردازیم.

۲- مبانی نظری

۲-۱- تعریف و مفهوم وندالیسم شهری

وندالیسم مشتق از واژه وندال است. وندال نام قومی است از طایفه های ژرمنی و تا حدی اسلاو که در قرن پنجم میلادی در سرزمین های واقع در میان دو رودخانه بزرگ اودو و ویستول میزیسته اند. این قوم پادشاهی داشته است به نام گنسیویک یا ژانسیویک که از ۴۲۷ تا ۴۷۷ میلادی سلطنت می کرده است. در عهد او وندال ها که قبلاً سرزمین گل یا فرانسه امروزی و اسپانیا را تصرف کرده بودند، به متصرفات روم در آفریقا هجوم آوردند، کارتاژ را گرفتند و بر سر راه از آبادی و آبادانی چیزی بر جای ننهادند. آنان مردمانی جنگجو، خون خوار و مهاجم بودند که به دفعات به نواحی و سرزمین های اطراف قلمرو خود تخطی و تجاوز کرده و به تخریب و تاراج مناطق و آبادی های متصرفه می پرداختند. همین شهرت تاریخی از روحیه ویرانگرانه قوم وندال سبب شده است که امروزه وندالیسم را به معنای ویران گری و خراب کاری نیز به کار ببرند (قاسمی و نورعلی وند، ۱۳۹۸).

در وندالیسم شهری اموال و متعلقات عمومی به صورت مداوم و مکرر مورد تخریب عمدی و ارادی قرار می گیرند. در اغلب تعاریف صاحب نظران از آن به عنوان رفتاری معطوف به تخریب و خرابکاری اموال، تأسیسات و متعلقات عمومی نام برده اند (محسنی تبریزی، ۱۳۸۳؛ محسنی تبریزی، ۱۳۸۳). خرابکاری را می توان، جزو بزهکاری های ملایم به حساب آورد که معمولاً از دید مراجع قضایی قابل اغماض و چشم پوشی است (محبی، ۱۳۸۳). متأسفانه، آمار دقیقی از هزینه ها، رفتارها و نمونه های رفتارهای وندالیستی در کشور ما وجود ندارد. از سویی دیگر، آگاهی و شناخت ناکافی از

این پدیده اجتماعی که نتیجه فقر پژوهشی در این زمینه است، باعث شده است که مسؤولان، برنامه ریزان آموزشی و متولیان امور اجتماعی، نتوانند از بروز رفتارهای وندالیستی پیشگیری و یا آن را درمان کنند (حیدری و پارسامهر، ۱۳۹۰). نظر به جوان بودن جمعیت در ایران، انتظار طبیعی این است که چنین موضوعی مورد توجه فراوانی قرار گرفته باشد. در جامعه امروزی ایران با انواع مسایل و آسیب های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی، نظیر آنومی یا نابسامانی اجتماعی، تخریب منابع و آلوده سازی محیط زیست و... سروکار داریم که در مجموع، آینده این کشور را از لحاظ سلامت محیط و احساس امنیت جانی، مالی، تعاملاتی و فکری تهدید می کنند (عبداللهی، ۱۳۸۳). بنابراین، توجه به مسایل اجتماعی نوجوانان و جوانان، بیش از پیش از اهمیت خاصی برخوردار است، ولی تمام اعمال وندالیستی به یک میزان، بر جامعه تأثیر نمی گذارد؛ به عبارت دیگر، کیفیت اعمال وندالیستی به یک میزان نیست. این مساله در مورد کمیت آن نیز صدق می کند. وندالیسم نه تنها به عنوان کجروی و رفتاری بزهکارانه، بلکه به مثابه معضل یا مسأله ی اجتماعی در بسیاری از جوامع از سوی صاحب نظران و آسیب شناسان مطرح شده است (محسنی تبریزی، ۱۳۸۳؛ محسنی تبریزی، ۱۳۸۳).

وندالیسم^۱ عملی است عمدی و آگاهانه که بیشتر متوجه وسایل عمومی و بی جان میشود و صورتی غیرمستقیم از پرخاشگری فیزیکی و مسکنی است برای کاهش احساس ناکامی یا راهی برای رسیدن به آرزوهای فرد. وندالیسم از جرایمی است که کمتر مجازات حقوقی و کیفری در بر دارد و هنجارشکنی که ضمن ایجاد خسارتهایی برای دولت، نمایانگر مشکلات مهم و بزرگتر جامعه آتی است. کشور ما با توجه به وضعیت جمعیتی که بیش از نیمی از آن را نوجوانان و جوانان تشکیل میدهند، از کشورهای آسییهای اجتماعی زودرس، از جمله پدیده وندالیسم است. اکثر وندال ها نیز نوجوانان و جوانان ۱۰ تا ۲۵ سال هستند و به دلیل بحران غرایز جنسی و شورشها، تعارض نسل ها و... دست به این عمل میزنند (بهرامی مهنه، ۱۳۸۴). صدمه به اموال شهری یا وندالیسم به معنای تخریب است و به مواردی اطلاق میشود که شخص به تخریب اموال عمومی و اموال دیگران مبادرت می کنند این مساله یکی از مشکلات و معضلات جوامع شهری است که همگام با رشد و توسعه شتاب زده شهر و درونی نشدن فرهنگ شهر نشینی در بین جوامع مختلف به وجود آمده است (فدایی، ۱۳۸۷).

زندگی در جامعه نیازمند رفتارها و هنجارهای اجتماعی است. هنجارهای اجتماعی شیوه های رفتاری معینی هستند که براساس ارزشهای اجتماعی شکل میگیرند و رعایت آنها باعث ایجاد نظم در جامعه میشود. در واقع، جامعه شناسان هنجارها را "الگوهای استاندارد شده رفتار و کردار" میدانند که نشان دهنده رفتار ایدئال یا مطلوب افراد و اعضای جامعه هستند. بنابراین، هنجارهای اجتماعی برای اعضای جامعه مشخص میسازند که در هر موقعیت اجتماعی، چه نوع رفتاری را باید پیش گیرند و از چه رفتاری بپرهیزند و بدین ترتیب، نظم را در جامعه حاکم میسازند. با این حال، عوامل متعددی دست در دست هم میدهند به ایجاد انحرافات اجتماعی و جرائم منجر میشوند که به طور کلی، میتوان این عوامل را در سه دسته اقتصادی، سیاسی و اجتماعی قرار داد. نقص در هر یک از این عوامل میتواند زمینه ساز انواع انحرافات و آسییهای اجتماعی در جامعه شود (محسنی تبریزی، ۱۳۸۳).

وندالیسم یکی از این رفتارهای کجروانه است که در جامعه جدید نمود و ظهور یافته و صاحب نظران و آسیب شناسان، آن را نوعی معضل اجتماعی مطرح می کنند. این ناهنجاری، بیشتر متوجه تلفن های عمومی، صندلی های مدارس،

¹ Vandalism

اتوبوس‌های شهری و مترو و ترن، باجه‌های پست و تلگراف و تلفن و نظایر اینهاست. مظاهر وندالیسم را روی دیوارهای شهرها، سینماها، آسانسورها، پارکهای عمومی، کیوسک‌های تلفن و به شکل وسیع در مدارس میبینیم. این پدیده نوظهور نه تنها سالانه هزینه بسیاری به ساکنان شهر تحمیل میکند، بلکه سلامت و امنیت این جوامع را به مخاطره می‌اندازد (محمدی بلبان آباد، ۱۳۸۴).

۲-۲- وندالیسم در قوانین ایران

در قوانین جمهوری اسلامی ایران بر اساس ماده ۶۷۷ قانون مجازات اسلامی هر کس عمداً اشیا منقول یا غیرمنقول متعلق به دیگری را تخریب یا به هر نحو کلاً یا بعضاً تلف کند یا از کار بیندازد به حبس از شش ماه تا سه سال محکوم می‌شود. نکته قابل توجه در این خصوص عملکرد عموم کشورها با وضع قوانین و مقررات بازدارنده در برخورد با مجرمان این پدیده ضد اجتماعی است؛ بنا به نثر صریح قانون هر کسی وسایل و تأسیسات مورد استفاده عمومی را از قبیل شبکه‌های آب و فاضلاب، برق، نفت و تلفن و مراکز مخابرات و همچنین رادیو و تلویزیون و یا علائم راهنمایی رانندگی یا سایر علائم که برای حفظ جان اشخاص یا تأمین تأسیسات فوق در معابر این سبب را تخریب کند، یا با ایجاد حریق به نقصان و از کار انداختن آنها پردازد، اگر قصد اخلال در نظم عمومی و امنیت نظام باشد محارب محسوب می‌شود و گرنه به سه تا ۱۰ سال حبس محکوم خواهد شد.

تخریب اموال عمومی و وسایل عام‌المنفعه یکی از مصادیق جرایم ضد امنیت است و علاوه بر آن تخریب درختان و فضای سبز نیز طبق مفاد این قانون زیر عنوان قانون گسترش فضای سبز مشمول تعزیر و محکومیت است.

۲-۳- سابقه تحقیق در مورد وندالیسم در ایران

پژوهش وندالیسم که با هدف شناخت علل، انواع، انگیزه‌ها، موضوعات و درجات مختلف وندالیسم در تهران بین سالهای ۱۳۷۲-۱۳۷۴ و زیر نظر دکتر محسنی تهریزی صورت گرفته است، ضمن پرداختن به اتیولوژی (سبب‌شناسی) پدیده وندالیسم، اپیدمیولوژی (همه‌گیرشناسی) آن، اهداف ذیل مورد توجه قرار داده است:

۱. بررسی وضع موجود وندالیسم در تهران با عنایت به ابعاد، انواع، موضوعات، دامنه، میزان، فراوانی، شیوع و تداول وندالیسم.

۲. اتیولوژی یا شناخت علل و انگیزه‌های وندالیسم.

۱،۲. شناخت عوامل اجتماعی- فرهنگی مؤثر بر وندالیسم

۲،۲. شناخت عوامل خانوادگی مؤثر بر وندالیسم

۳،۲. بررسی عوامل اقتصادی و جمعیتی مؤثر بر وندالیسم

۴،۲. بررسی عوامل فردی- روانی- زیستی مؤثر بر وندالیسم

۳. اپیدمیولوژی یا فراگیرشناسی وندالیسم در تهران و در برخی از شهرهای بزرگ جهان

۴. گردآوری، تنظیم و تدوین تئوری‌های موجود در باب وندالیسم و بزهکاری نوجوانان با هدف ارائه مدلی نظری جهت مطالعه وندالیسم در تهران

نتایج و آمار به دست آمده از این تحقیق که در تهران به عنوان مورد و نمونه مطالعاتی انجام شده و در ادامه آمده است، نیز در نوع خود جالب بوده و مطمئناً در پژوهش‌های مربوط به این مقوله در حیطه معماری منظر برای پژوهشگران و علاقه‌مندان مفید خواهد بود.

۱. بالاترین نرخ تخریب به تلفن های همگانی با ۲/۲۶ درصد و پایین ترین تخریب به پل های عابر پیاده با ۲ درصد اختصاص داشته است.
۲. بالاترین میزان تخریب به متعلقات عمومی به منطقه ۶ با ۳/۳۹ درصد و پایین ترین میزان به منطقه ۵ با ۰/۳ درصد اختصاص داشته است.
۳. نرخ رفتارهای وندالیستی در ماه های مختلف سال متغیر بوده و در ماه مرداد به علت گرمای شدید، تعطیلی مدارس و دانشگاه ها و فقدان امکانات لازم به منظور پر کردن اوقات فراغت، رفتارهای وندالیستی روند شتاب آلودگی را پیموده و با خاتمه فصل تابستان مسیر نزولی خود را آغاز می کند.
۴. نزدیک به ۶۰ درصد از مددجویان وندال مورد مطالعه تجربی تنبیه بدنی در مدرسه و بیش از نیمی از آنها تجربه فرار از مدرسه را داشته اند.
۵. نزدیک به نیمی از مددجویان وندال ۴/۴۴ درصد والدین خود را بی بندوبار و سهل انگار انگاشته و حدود نیمی از آنها ۹/۴۸ درصد احساس ستیز با والدین خود داشته اند.

۲-۴- نتایج وندالیسم شهری

وندالیسم مانند دیگر انواع انحرافات اجتماعی، دارای نتایج و آثار مشهور و پنهان زیادی است. وندالیسم نوعی از بزه کاری های جوانان می باشد که می تواند در نظم عمومی اختلال ایجاد کند. وندالیسم بر کاهش کیفیت زندگی شهری مؤثر بوده و با افزایش پرخاشگری و خشونت در شهرها نه تنها در افت کاری و استفاده عمومی از مکان های تفریحی عمومی تأثیر داشته، بلکه به افزایش احساس ترس و ناآرامی و نابهنجاری نیز تأثیرگذار بوده است (سازمان زیباسازی شهرداری تهران، ۱۳۹۲).

علاوه بر این، با از دست رفتن زمانی که صرف تعمیر و بازسازی آثار تخریب شده می گردد عملاً بر کاهش رفاه و آسایش شهروندان تأثیرگذار می باشد که خود این موضوع نیز می تواند منجر به بروز نارضایتی ها و اعتراضاتی گردد که در نتیجه بر اعتماد عمومی مردم تأثیرات منفی بسیاری دارد (قاسمی و نورعلی وند، ۱۳۹۸).

یکی دیگر از نتایج وندالیسم، از بعد روان شناختی می باشد. زشت شدن مناظر شهری، تأثیر منفی زیادی بر روحیه شهروندان می گذارد. دیوارهایی که مملو از جملات مختلف و گاه ناپسند و خلاف عفت عمومی باشد، کیوسک های تلفن تخریب شده، شیشه های شکسته اتوبوس ها، صندلی های منقش به تصاویر زشت و تخریب شده مترو، و... هر رهگذری را مکدر می سازد و بدتر از آن اینکه مشاهده این قبیل تصاویر، انگیزه های تخریب گری بیشتر را نه تنها در بین وندال ها که ممکن است حتی در بین شهروندان دیگر نیز تشدید نماید یا لاقلاً از حساسیت آنان نسبت به این رفتارها بکاهد. بسیاری از صاحب نظران بر این باورند که وندالیسم نوعی تلاقی یا انتقام جویی است که تخریب اموال عمومی و محیط زیست عمده ترین حاصل آن است، آنها معتقدند که اگرچه وندالیسم ریشه در عدم سلامت روانی افراد و ناکامی ها دارد اما تخریب اموال عمومی، نوعی انتقام جویی در برابر کمبودهای رفاهی و اجتماعی است که افراد انتظار دارند. به این ترتیب که وقتی رفاه اجتماعی و خدماتی ضعیف است افراد خود را برای حفظ آنچه اموال عمومی نامیده می شود مسئول نمی دانند.

۲-۵- دیدگاه ها و پیشینه وندالیسم

پروفسور گابریل موزر، استاد روان فرانسه شناسی اجتماعی دانشگاه رنه دکارت، میگوید وندال ها در اعمال خود مشخص کرده اند احساس اجحاف و بی عدالتی دو انگیزه مهم برای خرابکاری و رفتارهای ویرانگرانه آنان است (تبریزی و صفری شالی، ۱۳۸۶) امروزه مدیران و برنامه ریزان در محیط های شهری با مسائل و آلودگی های محیطی و اجتماعی بسیاری روبرو هستند صاحب نظران در بررسی های جغرافیایی انواع جرایم و رفتارهای ناهنجار شهری، به تأثیر چندعامل کلیدی قانون، مجرم، قربانی، زمان و مکان جرم توجه می کنند و در میان این عوامل، نقش عوامل و شرایط مکانی در پیدایش ناهنجاری های رفتاری از حیث لزوم اتخاذ تمهیدات پیشگیری کننده در مدیریت و برنامه ریزی های محیطی حائز توجه ویژه است (Brown, 2000). اگر همه نظریه هایی از این دست را جمع بندی کنیم، به چهار دسته عوامل عمده شامل عوامل اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و محیطی ختم خواهد شد (Salehi, 2006).

محققان مطالعات پراکنده ای در این زمینه انجام داده اند که به برخی از آنها در ذیل اشاره شده است:

ابابکیان پور و آیینی (۱۳۹۶) در تحقیقی با عنوان پیرامون وندالیسم شهری به این موضوع پرداختند که امروزه شهرها با مشکلات بیشماری در حوزه مسائل جامعه شناسی شهری دست به گریبان هستند که یکی از این مسائل مهم و در حال رشد، پدیده وندالیسم شهری می باشد. وندالیسم شهری همچون ویروسی در حال رشد است که بر کالبد شهرها سایه افکنده و طراوت و زیبایی شهری را مورد خدشه قرار می دهد. لذا پژوهش حاضر در نظر دارد که علاوه بر بیان جنبه های مختلف این پدیده نوظهور در شهرها، به ویژگی های رفتاری، جلوه های مختلف آن و مظاهری که این پدیده در شهر دارد، پردازد. همچنین عواملی که بر وندالیسم شهری تأثیر دارند را مورد شناسایی قرار دهد و پیامدهای این مسأله را در شهر بازتاب نماید. در نهایت راهکارهایی در این زمینه ارائه دهد.

اسدزاده در سال (۱۳۹۴) به بررسی وندالیسم شهری و عوامل مؤثر بر آن به روش مروری پرداخته است. و در این مقاله به این موضوع اشاره دارد که امروزه پدیده ی تخریب اموال عمومی یا وندالیسم، از جنبه های مختلف بررسی می شود؛ روانشناسان به علل روانی و تربیتی آن پرداخته اند، جامعه شناسان این پدیده را نوعی ناهنجاری اجتماعی تعریف می کنند که می تواند ناشی از شکاف طبقاتی باشد، کارشناسان علوم اقتصادی در صدد برآورد هزینه هایی هستند که این پدیده بر جامعه وارد می کند و بالاخره مدیران و برنامه ریزان شهری در فکر طراحی و جایگزین کردن وسایلی هستند تا هم انگیزه های رفتاری های وندالیستی را کاهش دهد و هم در برابر این قبیل رفتارها مقاومت و استحکام بیشتری داشته باشد.

قنبری و همکاران (۱۳۹۵) در تحقیق خود بررسی عوامل تأثیرگذار بروز وندالیسم در مبلمان شهری (مطالعه موردی: شهر تبریز) را مورد بررسی قرار دادند و نتیجه آزمون یو من- وایت نی نشان داد میزان وندالیسم با استناد به مقدار $33/3$ $Z=0/05 < P$ در بین مردان و زنان متفاوت است. نتیجه آزمون پیرسون نشان می دهد گرایش به وندالیسم با متغیر پایگاه اجتماعی و اقتصادی ($R=0/394$ ؛ $P=0/000$) رابطه معناداری دارد و نتایج تحلیل مسیر با مقدار $R^2=0/223$ نشان می دهد عوامل فردی و روانی برابر با $0/29$ درصد، عوامل خانوادگی $0/33$ درصد، عوامل اجتماعی $0/44$ درصد، عوامل اقتصادی $0/11$ و در نهایت، شرایط و وضعیت مکانی برابر با $0/37$ درصد در وندالیسم در مبلمان شهری تأثیرگذار هستند. پاولوا و همکاران (۲۰۱۸) به بررسی درک بصری وندالیسم شهری پرداختند و نشان دادند که یافته های قبلی در مورد ادغام چندحسی در شرطی سازی کلاسیک و اهریمنی را بازتولید و گسترش می دهد.

لونسین (۱۹۸۶) در تحقیقی تحت عنوان "خرابکاری در مدارس" به این نتیجه می‌رسد که ارتباط معناداری بین ساخت خانواده با میزان انجام اعمال خرابکارانه وجود دارد و نبود پدر در خانواده، بیش از نبود مادر بر میزان بزهکاری و خرابکاری افراد مؤثر است.

فیلیپ (۱۹۹۳) در تحقیقی با عنوان "وندالیسم در دانشکده‌ها با تکیه بر دیوان‌نویسی" با استفاده از روش پیمایشی به این نتیجه می‌رسد که رفتارهای وندالیستی در دانشکده‌ها، برای دانشگاهها بسیار پرهزینه است و خسارت بسیار زیادی به بار می‌آورد همچنین محقق متغیرهای جنسیت، نژاد و طبقه اجتماعی / اقتصادی را اصلی‌ترین عامل تأثیرگذار در انجام کنش‌های وندالیستی میدانند.

شاکری نیا (1390) در تحقیقی با عنوان "بررسی اثر فضای سبز شهری بر رفتارهای وندالیستی، پرخاشگرانه و نوع-دوستانه نوجوانان شهر رشت" به این نتیجه رسیده است که بین پرخاشگری وندالیستی، پرخاشگرانه و رفتارهای نوع-دوستانه در نوجوانان رابطه معنادار وجود دارد. بدین معنی که نوجوانانی که در محیطهای واجد فضای سبز زندگی میکنند، از پرخاشگری و وندالیسم کمتر و نعدوستی بیشتر برخوردارند.

۲-۶- مدیریت شهری

مدیریت شهری به معنای بکارگیری کارا و اثربخش منابع مادی و انسانی یک شهر جهت دستیابی به هدف‌های اداره شهر و پاسخ به نیازهای شهروندان است. رشته مدیریت شهری نیز به عنوان یک شاخه دانشگاهی یکی از شاخه‌های مهم مدیریت سازمان است. یک مدیر شهری باید بتواند در دنیای رقابتی نقاط قوت و ضعف شهر خود را شناخته و درصدد تقویت مزایای رقابتی آن برآید. از این رهگذر است که شهر می‌تواند نقطه قابل اتکایی در شبکه جهانی شهرها بیابد و کارکردهای خود را در نظام سرمایه‌داری بین‌الملل بهبود بخشد. بدین ترتیب «مدیر شهری» با «مدیر شهرداری» تفاوت‌های بسیار دارد چه اینکه اولی مسئول ارتقای قابلیت‌ها و توانمندی‌های شهر و شهرنشینان است در حالیکه دومی بیشتر مجری است و پاسخگویی آن تنها محدود به نحوه عملکرد است و نه نتایج و پیامدها. بسیاری، معتقدند که جامعه آینده، جامعه‌ای شهرنشین خواهد بود؛ بنابراین، شهرها به جای این که مکان‌هایی بی‌ثمر برای سرمایه‌گذاری اقتصادی یا تراکم کارگران بیکار با انبوه مشکلات اقتصادی، اجتماعی و محیط زیستی باشند؛ باید که به مراکز رشد و پویایی اقتصادی و اجتماعی، در چارچوب ملی، بدل شوند. این مراکز، باید که آفرینشگر فرصتهایی ارزنده برای رفاه و توسعه نه تنها جمعیت ساکن در آن، بلکه جمعیت تمامی کشور باشد.

۱. آماده‌سازی زیرساخت‌های اساسی برای عملکرد کارآمد شهرها
۲. آماده‌سازی خدمات لازم برای توسعه منابع انسانی، بهبود بهره‌وری و بهبود استانداردهای زندگی شهری
۳. تنظیم فعالیت‌های تأثیرگذار بخش خصوصی بر امنیت، سلامتی و رفاه اجتماعی جمعیت شهری
۴. آماده ساختن خدمات و تسهیلات لازم برای پشتیبانی فعالیت‌های مولد و عملیات کارآمد موسسه‌های خصوصی در نواحی شهری
۵. برنامه‌ریزی استراتژیک

وظایف کنونی مدیریت شهری (صرف نظر از تنوع و اختلاف در نظامهای اجتماعی و سیاسی گوناگون)، تنها محدود به مواردی از قبیل برنامه‌ریزی، خدمات رسانی، مدیریت فرهنگ محلی، انجام پروژه‌های عمرانی و... نمی‌شود. بلکه جهت دهی فعالیت‌های شهری و ترسیم چشم‌انداز شهر در راستای دستیابی به توسعه پایدار از جمله مهم‌ترین وظایف

مدیران شهری به شمار می‌رود. یک مدیر شهری باید بتواند در دنیای رقابتی نقاط قوت و ضعف شهر خود را شناخته و درصدد تقویت مزایای رقابتی آن برآید.

از این رهگذر است که شهر می‌تواند نقطه قابل اتکایی در شبکه جهانی شهرها بیابد و کارکردهای خود را در نظام سرمایه‌داری بین‌الملل بهبود بخشد.

بدین ترتیب «مدیر شهری» با «مدیر شهرداری» تفاوت‌های بسیار دارد چه اینکه اولی مسئول ارتقای قابلیت‌ها و توانمندی‌های شهر و شهرنشینان است. در حالیکه دومی، بیشتر مجری است و پاسخگویی آن تنها محدود به نحوه عملکرد است و نه نتایج و پیامدها.

بسیاری، معتقدند که جامعه آینده، جامعه‌ای شهرنشین خواهد بود؛ بنابراین، شهرها به جای این که مکان‌هایی بی‌ثمر برای سرمایه‌گذاری اقتصادی یا تراکم کارگران بیکار با انبوه مشکلات اقتصادی، اجتماعی و محیط زیستی باشند؛ باید که به مراکز رشد و پویایی اقتصادی و اجتماعی، در چارچوب ملی، بدل شوند. این مراکز، باید که آفرینشگر فرصتهایی ارزنده برای رفاه و توسعه نه تنها جمعیت ساکن در آن، بلکه جمعیت تمامی کشور باشد.

امروزه، شهرها از دو جنبه اهمیت یافته‌اند: یکی به عنوان مرکز تجمع گروه عظیمی از مردم، دیگری به عنوان عمده‌ترین بازیگر نقش اقتصادی، در کل اقتصاد ملی. از اینرو، باید به مسائل و مشکلات آنها، توجه بیشتر و دقیق‌تر کرد؛ زیرا، در حالتی که برنامه‌ریزی دقیق و درست، سبب رشد اقتصادی، تثبیت سیاسی و افزایش مشارکت شهروندان در امور شهرها می‌گردد، شکست در حل مشکلات و مسائل شهری، سبب رکود اقتصادی، نارضایتی‌های اجتماعی و سیاسی، فقر، بیکاری و تخریب محیط زیست خواهد شد (سعیدنیا، ۱۳۸۳).

۳- روش تحقیق

هدف از تحقیق حاضر مروری بر وندالیسم شهری با رویکرد مدیریت شهری می‌باشد. برای بررسی این تحقیق از روش کتابخانه‌ای استفاده شده است.

برای به کارگیری روش کتابخانه‌ای در یک تحقیق مراحل زیر را در نظر بگیرید:

بررسی کلمات کلیدی و اصطلاحات تحقیق

دانلود مقالات و پایان‌نامه‌های مرتبط با موضوع مقاله

یادداشت اطلاعات مربوط به مسئله تحقیق و سوال پژوهش

تجزیه و تحلیل اطلاعات

بعد از این که ایده اصلی مقاله (Thesis statement) را مشخص کردید، روی کلمات کلیدی و اصطلاحات تخصصی به کار رفته در آن ایده متمرکز شوید. سپس رابطه بین این کلمات کلیدی را مشخص کنید. برای دانلود مقالات علمی به صورت رایگان به صفحه «مقاله رایگان» و برای دانلود رایگان متن کامل پایان‌نامه به صفحه «دانلود متن کامل پایان‌نامه» مراجعه کنید. سپس مقالات و پایان‌نامه‌های مرتبط با کلید واژه‌ها را دانلود کنید. سعی کنید مقاله بیس‌هایی را انتخاب کنید که جدید بوده و حداقل دو کلید واژه شما را دربرداشته باشند. سپس این منابع اطلاعاتی را با دقت مطالعه کرده و نکات مهم آن را با ذکر منبع یادداشت کنید.

۴- نتیجه گیری

بررسی‌ها نشان داده که راه‌های کنترلی برای وندالیسم که در دو بخش کنترل‌های رسمی و غیررسمی قابل تفکیک بوده شامل تقویت شناخت مسئله و گام بعدی تخصص‌گرایی انجام اقدامات لازم در مرحله پیش از وقوع وندالیسم است برنامه ریزی برای مقابله با پدیده وندالیسم تخصص‌های ویژه نظیر روانشناسی جامعه‌شناسی، علوم تربیتی، جرم‌شناسی، طراحی شهری و مدیریت نیاز دارد و اعمال آن از طریق روش‌های متنوعی صورت می‌گیرد.

نظارت با ابزار مکانیکی که با روش‌هایی نظیر روشنایی دوربین مداربسته، قفل تجهیزات از سوی نگهبان موانع فیزیکی و غیره انجام می‌شود، اولین راه‌حلی است که به ذهن می‌رسد و اغلب ناکارآمد است و حتی احتمال دارد در برخی موارد به گسترده شدن بندهای حرفه‌ای منجر شود.

مقابله با وندالیسم تمهیدات ویژه نیاز دارد که اغلب کارآمدی کارکردهای جامعه شهری را هدف می‌گیرد؛ افزایش مشارکت و مسئولیت‌پذیری اجتماعی تبلیغ و اطلاع‌رسانی از طریق رسانه‌ها، درونی کردن فرهنگ شهروندی، آموزش نمایش روابط دوستانه در محیط‌های شهری و برنامه‌ریزی مدیریتی تعداد از راهکارهای آزموده شده برای کاهش وندالیسم است؛ به عنوان نمونه می‌توان به نقش طراحی شهری در کنترل وندالیسم اشاره کرد.

برخی کارشناسان وندالیسم را نتیجه مستقیم کیفیت پایین برنامه‌ها، خدمات و سازه‌های شهری دانسته و بر اهمیت مضاعف آن بر وقوع خرابکاری تأکید دارند.

منابع

- قنبری، ابوالفضل؛ طاهونی، مهدیه؛ قادری؛ ناصر، (۱۳۹۵)، بررسی عوامل تأثیرگذار بروز وندالیسم در مبلمان شهری، پژوهشنامه جغرافیای شهری، دوره ۴، شماره ۴، صص ۵۶۹-۵۸۶.
- محسنی تبریزی، علیرضا. ۱۳۸۳. وندالیسم؛ مبانی روان‌شناسی اجتماعی، جامعه‌شناسی و روان‌شناسی رفتار وندالیستی در مباحث آسیب‌شناسی و کزرفتاری اجتماعی. نشر آن. تهران.
- ضابطی، حسن (مدرس دانشگاه علامه طباطبایی). وندالیسم.
- رحیمی، امین. نگاهی به علل رشد وندالیسم در جوامع شهری.
- ابوالفضل قنبری؛ مهدیه طاهونی؛ ناصر قادری (۱۳۹۵)، بررسی عوامل تأثیرگذار بروز وندالیسم در مبلمان شهری (مطالعه موردی: شهر تبریز)، پژوهش‌های جغرافیای منابع شهری، دوره ۴، شماره ۴؛ دی ۱۳۹۵، صفحه ۵۶۹-۵۸۶.
- بهرامی مهنه، (۱۳۸۴)، بررسی عوامل مؤثر بر وندالیسم در نوجوانان و جوانان (۱۵-۲۴) پایاننامه کارشناسی ارشد رشته پژوهشگری علوم اجتماعی، دانشگاه الزهرا.
- شاکری‌نیا، ایرج، (۱۳۹۰)، بررسی اثر فضای سبز شهری بر رفتارهای وندالیستی، پرخاشگرانه و نودوستانه نوجوانان شهر رشت، مشهد: سومین کنفرانس برنامه‌ریزی و مدیریت شهری.
- محمدی بلبان آباد، اسعد (۱۳۸۴)، سنجش میزان وندالیسم و بررسی عوامل فردی و اجتماعی مرتبط با آن در بین دانش‌آموزان ناحیه یک مقطع متوسطه شهر سنندج سال تحصیلی ۱۳۸۳/۸۴، پایاننامه کارشناسی ارشد رشته پژوهش علوم اجتماعی، دانشگاه تبریز.

- سازمان زیباسازی شهرداری تهران (۱۳۹۲). وندالیسم در شهر. ماهنامه پیام سبز، ۱۱۰، ۲۴-۱۵.
- قاسمی، ذوالاکتاف، و نورعلی وند، ع، (۱۳۸۸). جامعه شناسی ورزش وندالیسم و اوباش گری در ورزش فوتبال. تهران: انتشارات جامعه شناسان.
- محسنی تبریزی، ع، (۱۳۸۳). وندالیسم؛ مبانی روان شناسی اجتماعی، جامعه شناسی و روان شناسی رفتار وندالیستی در مباحث آسیب شناسی و کثرت رفتاری اجتماعی. نشر آن، تهران.
- محسنی تبریزی، ع، ر. (۱۳۸۳). وندالیسم. تهران: انتشارات آن.
- عبدالهی، م. (۱۳۸۳). آسیب های اجتماعی و روند تحول آن در ایران. مجموعه مقالات اولین همایش ملی آسیب های اجتماعی در ایران، جلد یکم، تهران: موسسه انتشارات آگاه، چاپ دوم.
۲۶. محسنی تبریزی، علیرضا (۱۳۷۹). مبانی نظری و تجربی وندالیسم: مروری بر یافته های یک تحقیق. نامه علوم اجتماعی، ش ۱۶ (پاییز و زمستان): ۲۲۷-۱۹۳.
۲۷. محسنی تبریزی، علیرضا (۱۳۷۹). مبانی نظری و تجربی وندالیسم: مروری بر یافته های یک تحقیق. پژوهش نامه علوم اجتماعی، ۱۶، ۲۲۷-۱۹۳.

Sutton, Mike (1987) Differential Rates of Vandalism in a New Town: Towards A Theory of Relative Place. Unpublished PhD Thesis, University of Central Lancashire, October .

Oost, Stewart (1968). Galla Placidia Augusta: A Biographical Essay. Chicago and London: University of Chicago Press. OCLC 561770132

N.V. Pavlova, Y.G. Pavlov, K.V. Zlokazov, (2018), Visual perception of urban vandalism, International Journal of Psychophysiology, Volume 131, Supplement, October 2018, Page S121

Brown, L.)2000(; Geography of crime, University of Wollongong. School of Geosciences, from the worldwide. (www.geos242.com.)

Salehi, E (2006); Role of Urban Planning Codes and Regulations in Fulfillment of Good City and Sustainable Urban Development (case Study: Tehran), Ministry of Housing and urban planning